

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 14C/148/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113225812
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2019:1113225812.2

Uznesenie

Okresný súd Bratislava I v právnej veci žalobcu: B.. G. E., U.. XX.X.XXXX, L. XX, Bratislava, proti žalovanému: C.. B. G., U.. XX.X.XXXX, Š. XX, Bratislava, právne zast.: AKMK, s.r.o., IČO: 36 859 061, Farská 30, Nitra, o určenie neplatnosti právneho úkonu, takto

rozhodol:

Súd konanie **zastavuje**.

Žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobca dňa 30.7.2013 doručil súdu žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu - odstúpenia žalovaného od zmluvy o postúpení pohľadávky. Žaloba bola odôvodnená na tom skutkovom základe, že medzi stranami sporu bola dňa 25.7.2012 uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky vo výške 45 135,- eur. Žalovaný dňa 4.3.2013 odstúpil od uvedenej zmluvy z dôvodu vážneho porušenia zmluvy žalobcom, keďže žalobca neodovzdal žalovanému pôvodnú cudziu zmenku, ktorou mala byť postupovaná pohľadávka zabezpečená a tým žalovanému značne sťažil možnosť vymožitelnosti postúpenej pohľadávky. Žalobca mal za to, že odstúpenie je neplatné, pretože v zmluve o postúpení pohľadávky nebola dohodnutá možnosť odstúpenia. V žalobe ďalej uviedol, že pri podpise zmluvy odovzdal žalovanému pôvodnú zmenku, nemal dôvod si ju ponechať. Mal za to, že žalovaný po polročnom časovom odstupe od uzavretia zmluvy účelovo začal tvrdiť, že mu žalobca nevydal pôvodnú zmenku, rovnako účelovo podal na Okresnom súde Bratislava V žalobu o vydanie veci - vlastnej zmenky. Žalovaný sa taktiež v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1 CbZm/232/2013 domáhal vrátenia plnenia na základe zmenky. Žalobca odôvodnil naliehavý právny záujem na určení neplatnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávky právnou neistotou, ktorú nie je možné odstrániť iným právnym prostriedkom.

2. Žalovaný sa podaním doručeným súdu dňa 18.11.2013 vyjadril k žalobe, mal za to, že odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávky bolo platné. Podľa žalovaného žalobca mu neodovzdal zmenku vzťahujúcu sa k pohľadávke vo výške 45 135,- eur, ktorú evidoval voči dlžníkovi B.. C. G.. Žalobca sa tak dostal do omeškania s plnením vyplývajúcim mu zo zmluvy o postúpení pohľadávky, poukázal pritom na ustanovenie § 528 ods. 2, § 527 a § 518 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že vlastná zmenka znejúca na sumu 45 138,- eur, ktorú vystavil žalovaný, slúžila ako zabezpečovací inštitút k plneniam vyplývajúcim zo zmluvy o postúpení pohľadávky. Žalobca však dňa 6.2.2013 predložil žalovanému inú zmenku na preplatenie ako tú, ktorú žalovaný vystavil.

3. Dňa 23.1.2017 žalovaný doručil súdu návrh na zastavenie konania pre prekážku res iudicata. Uviedol, že na Okresnom súde Bratislava V prebiehalo konanie pod sp. zn. 1CbZm/232/2013, v ktorom sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 45 135,- eur s príslušenstvom titulom zmenky, ktorú žalovaný vystavil v jeho prospech ako zábezpeku pre prípad nezaplatenia odplaty za postúpenie pohľadávky. Žalovaný však od zmluvy o postúpení pohľadávky odstúpil, pretože žalobca na neho

nepreviedol pohľadávku. Uviedol, že z predmetného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V je zrejmé, že sa súd prejudiciálne zaoberal okrem iného aj otázkou platnosti odstúpenia žalovaného od zmluvy o postúpení pohľadávky. Podľa žalovaného sa konanie vedené na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbZm/232/2013 o zaplatenie sumy 45 135,- eur začalo skôr ako predmetné konanie o určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy a je právoplatne skončené. Žalovaný predložil súdu aj právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 1CbZm/232/2013-139 zo dňa 4.5.2015 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoZm/103/2015-174 zo dňa 20.10.2016 a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované pod R 110/2003, podľa ktorého právoplatné rozhodnutie o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne, tvorí prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovacej žalobe medzi tými istými účastníkmi konania, vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol predbežne právne posúdený v rozsudku na plnenie. Vzhľadom na uvedené žiadal predmetné konanie zastaviť a priznať mu nárok na náhradu trov konania.

4. Žalobca sa k návrhu žalovaného na zastavenie konania nevyjadril.

5. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP"), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

6. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil nasledovné. Medzi žalobcom ako postupcom a žalovaným ako postupníkom bola dňa 25.7.2012 uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávky. Podľa čl. I uvedenej zmluvy o postúpení pohľadávky postupca - žalobca ako veriteľ a B.. C. G., U.. XX.X.XXXX, R. F. XX/X, Bratislava, ako dlžník uzatvorili dňa 1.6.2009 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej postupca - veriteľ - žalobca poskytol dlžníkovi sumu 53 135,- eur a ten sa zaviazal ju vrátiť do 31.3.2010. Za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa dlžník vystavil dňa 1.3.2010 vlastnú zmenku na sumu 53 135,- eur splatnú dňa 31.3.2010. Ku dňu 25.7.2012 žalobca evidoval voči dlžníkovi nesplatenú pohľadávku vo výške 45 135,- eur. Podľa uvedenej zmluvy o postúpení pohľadávky sa žalobca ako postupca zaviazal postúpiť na žalovaného ako postupníka pohľadávku žalobcu voči dlžníkovi vo výške 45 135,- eur za odplatu vo výške 45 135,- eur s tým, že odplata mala byť splatená v splátkach najneskôr do 31.1.2013. V zmysle čl. V bod 2 zmluvy o postúpení pohľadávky postupník dňa 25.7.2012 vystavil vlastnú zmenku na sumu 45 138,- eur splatnú dňa 15.2.2013 za účelom zabezpečenia takto vzniknutej pohľadávky. V čl. V bod 4 sa postupca zaviazal podpisom zmluvy o postúpení pohľadávky odovzdať postupníkovi zmenku vzťahujúcu sa k vyššie uvedenej pohľadávke, ktorú eviduje voči dlžníkovi. Žalovaný dňa 18.2.2013 vyzval žalobcu na odovzdanie zmenky uvedenej v čl. V bod 4 zmluvy o postúpení pohľadávky, pretože ňou žalovaný nedisponoval. Žalobca listom zo dňa 22.2.2013 uviedol žalovanému, že zmenku odovzdal žalovanému za prítomnosti právneho zástupcu C.. T., ktorý však na žiadosť žalovaného uvedenú skutočnosť nevedel potvrdiť. Žalovaný tak z dôvodu vážneho porušenia zmluvy o postúpení pohľadávky žalobcom od nej listom zo dňa 4.3.2013 odstúpil, pretože sa mu sťažila vymožitelnosť postúpenej pohľadávky voči dlžníkovi žalobcu. Zároveň žalovaný vyzval žalobcu na vydanie zmenky zo dňa 25.7.2012, ktorú vystavil na sumu 45 138,- eur v zmysle čl. V bod 2 zmluvy o postúpení pohľadávky.

7. Súd v priebehu konania zistil, že na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbZm/232/2013 prebiehalo konanie medzi rovnakými stranami sporu v rovnakom procesnom postavení o predmete konania - zaplatenie sumy 45 135,- eur s príslušenstvom. Okresný súd Bratislava V rozsudkom č. k. 1CbZm/232/2013-139 zo dňa 4.5.2015 zrušil zmenkový platobný rozkaz č. k. 4Zm/278/2013-17 zo dňa 7.5.2013 a žalobcu zaviazal na povinnosť zaplatiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 4 513,75 eur a iné trovy konania vo výške 2 717,- eur. Daný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12.12.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoZm/103/2015-174 zo dňa

20.10.2016, ktorým bol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený a žalobca bol zaviazaný zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania vo výške 625,49 eur. Zo spisu Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1CbZm/232/2013 vyplýva, že žalobca (totožný so žalobcom v predmetnom konaní) dňa 18.3.2013 podal žalobu o zaplataenie sumy 45 135,- eur s príslušenstvom titulom plnenia zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný (totožný so žalovaným v predmetnom konaní) v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 25.7.2012 a ktorá zabezpečovala zaplataenie odplaty 45 135,- eur za postúpenie pohľadávky. Okresný súd Bratislava V v uvedenom konaní predbežne posúdil otázku platnosti odstúpenia žalovaného od zmluvy o postúpení pohľadávky za účelom rozhodnutia o žalobe o zaplataenie sumy 45 135,- eur. Vykonaným dokazovaním Okresný súd Bratislava V v uvedenom konaní dospel k záveru, že odporca platne odstúpil od zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čím sa zmluva od začiatku zrušila. Keďže zmenkou bolo zabezpečené splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá odstúpením od začiatku zanikla, potom dôvod zmenky dodatočne odpadol, preto súd zrušil zmenkový platobný rozkaz. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoZm/103/2015-174 zo dňa 20.10.2016, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 1CbZm/232/2013 zo dňa 4.5.2015, vyplýva, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol vecne správny. Konštatovanie o platnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávky bolo zásadnou prejudiciálnou otázkou, ktorou sa súd prvej inštancie podrobne venoval a jeho záver bol výsledkom skutkových zistení a ich právneho posúdenia vzhľadom na § 48 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s možnosťou od zmluvy odstúpiť podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa plne stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že od zmluvy o postúpení pohľadávky bolo platne odstúpené. Síce si účastníci možnosť odstúpenia od zmluvy nedojednali, žalobca ako postupca bol zo zmluvy o postúpení v omeškani. Keďže nebolo preukázané, že žalobca odovzdal žalovanému zmenku, platilo, že táto skutočnosť nebola splnená a zároveň nebolo sporné, že takáto zmluvná povinnosť žalobcu zavazovala a nebola splnená ani v dodatočnej lehote. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posúdil odstúpenie ako platné, čím vyriešil prejudiciálnu otázku. Súd prvej inštancie nebol povinný čakať na závery a názor iného súdu, ktorý prejednáva platnosť odstúpenia v meritórnom konaní, keďže potreboval túto otázku vyriešiť prejudiciálne v rámci konania o zmenke.

8. Ustanovenie § 161 má povahu generálneho procesného ustanovenia týkajúceho sa skúmania podmienok konania. V zásade platí, že súd danosť alebo nedanosť procesných podmienok skúma z úradnej povinnosti, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. Procesná teória i súdna prax všeobecne rozlišujú ako osobitný druh procesných podmienok tzv. negatívne procesné podmienky, ktorých osobitosť spočíva v tom, že nesmú nastať, aby súd mohol o veci konať a vec rozhodnúť. K takýmto negatívnym procesným podmienkam sa zaraďuje aj prekážka res iudicata, t. j. prekážka právoplatne skončenej veci (§ 230 CSP). Táto prekážka znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady ne bis in dem, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd ex offio povinný prihliadnúť. Len čo súd zistí existenciu tejto prekážky, vedie to k zastaveniu konania.

9. Na základe vyššie uvedeného potom súd dospel k záveru, že právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 1CbZm/232/2013-139 zo dňa 4.5.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 1CoZm/103/2015-174 zo dňa 20.10.2016, ktorým bolo rozhodnuté o žalobe na plnenie, vytvára prekážku veci právoplatne rozhodnutej voči žalobe o určenie právneho vzťahu alebo práva, pretože otázka platnosti odstúpenia od zmluvy (predmet určovacej žaloby) bola predbežne posúdená pri rozhodovaní o žalobe na plnenie z toho istého právneho vzťahu alebo práva (pozri R 2/2011, R 15/2010, R 110/2003).

10. Súd preto z dôvodu prekážky res iudicata rozhodol tak, ako je uvedené v prvej výrokovej vete tohto uznesenia a konanie zastavil.

11. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protiv strane.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Súd v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP rozhodoval aj o nároku na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní o trovách zastaveného konania je podľa ustanovenia § 256 ods. 1 CSP potrebné skúmať procesnú zodpovednosť za zastavenie konania, pričom náhrada trov konania patrí protistrane strany, ktorá zastavenie konania zaviniła. Zavinenie pre potreby rozhodovania o trovách konania sa posudzuje z procesného hľadiska a nie z hľadiska hmotného práva. V predmetnej veci súd dospel k záveru, že z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci je potrebné konanie zastaviť. Mal tak za to, že zodpovednosť za zastavenie konania nesie žalobca, ktorý najprv dňa 18.3.2013 podal žalobu o plnenie, na základe ktorej príslušný súd prejudiciálne vyriešil otázku platnosti odstúpenia od zmluvy, a následne dňa 30.7.2013 podal žalobu o určenie, v ktorej mal v prvom rade preukázať svoj naliehavý právny záujem. Súd poznamenáva, že určovací žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie, a ak žaloba má na určovacej žalobe naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Pri rozhodovaní o existencii naliehavého právneho záujmu musí súd posúdiť, či podaná určovací žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobcu a či snáď o takomto rozhodnutí o určovacej žalobe nebude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Určovací žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva alebo ak požadované určenie má povahu len predbežnej otázky k posúdeniu, či tu je alebo nie je právny vzťah alebo právo.

13. Vzhľadom na uvedené, keďže žalobca podal aj žalobu o plnenie a aj žalobu o určenie, pričom v konaní o žalobe o plnenie bola vyriešená otázka platnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávky, súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Okresný súd Bratislava I (§ 357 písm. a/ a m/ CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).